Bogtrykmuseet Viborg
Vingaards Officin

NYHEDSBREV nr. 164, juni 2025

Vort medlem, kunstner Allan Nordmark, gjorde opmærksom på en mindre, redaktionel fejl vedrørende omtalen på side 6 i det seneste nyhedsbrev, hvor vi omtaler "Poul Kristensen" som ophavsmand til de akvatine raderinger, der er ophængt i de lokaler, hvor Grafisk Værksted er.

Det er rettelig Povl Christensen, der er ophavsmand til den ophængte kunst. Vi beklager.

Povl Christensen var en dansk maler, tegner og grafiker. Povl Christensen blev uddannet på Kunstakademiet 1926-1929, bl.a. hos Aksel Jørgensen, der tillige var hans lærer på akademiets grafiske skole 1930-1938.

Han arbejdede 1955-1957 i Bergen, hvor han også underviste. Ved siden af sit malervirke, som er beslægtet med Odsherred-malerne, hører Povl Christensen til 1900-tallets mest fremtrædende danske grafikere.

Selvom han fortrinsvis arbejdede i træsnit, viser de mange anvendte teknikker, bl.a. streg- og relief-ætsning, zinksnit, **akvatinte**, reproduktion efter scraperboards og tegninger, hvordan han arbejdede med at skabe det rigtige forhold mellem tekst og billede. Han gennemarbejdede desuden gamle og nye trykplader og tog adskillige tryk i forskellige stadier, før han var tilfreds med resultatet.

Siden det banebrydende gennembrudsværk fra 1933, illustrationerne til St.St. Blichers Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog, illustrerede Povl Christensen fortrinsvis dansk litteratur, fx værker af Saxo, Leonora Christina, Holberg, J.L. Heiberg, Søren Kierkegaard og Tom Kristensen. Særlig flittigt har han fortolket H.C. Andersen og Blicher.

Povl Christensen modtog Thorvaldsens Medalje i 1968. Han var fra 1935 medlem af Koloristerne, senere af Decembristerne, Corner og fra 1964 af Den Frie Udstilling.

Fra bogtrykmuseet gentager vi opfordringen til at besøge udstillingen samt ophænget af moderne fransk grafik. Åbent tirsdage og onsdage 10-12 og 12.30-14.30.

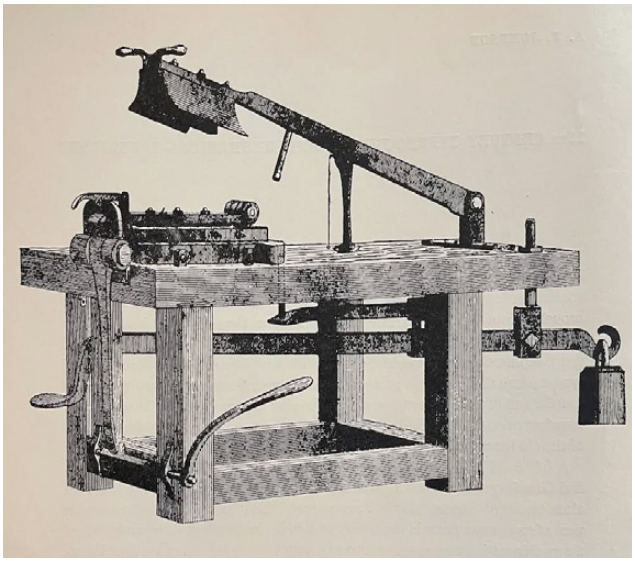

Fra vor bibliotekar Karsten Rønbøg, har vi modtaget denne oversættelse til den illustration, vi i sidste måned bragte på side 3 af Pouchée skriftstøbemaskinen:

Følgende beskrivelse er taget fra London Journal of Arts and Sciences vol. 7 1824 og giver en kort oversigt over POUCHÉE skriftstøbemaskine, som den er afbilledet i artiklen.

"Den maskine, som der er opnået patent på, er opfundet af Mr. Henry Didot i Paris og beregnes at kunne støbe mellem 150 og 200 typer i én oparation. Den består af en støbeform formet med en kombination af stålstave med signaturer og matricer, som er holdt på plads af en ramme og klamme af jern på et solidt arbejdsbord. En løftestang med en tung "stamper" er beregnet til at ramme ned i midten af støbeformen med det formål at presse en portion flydende metal gennem små åbninger ind i matricerne, hvor typerne støbes. Når denne arbejdsgang er færdig og støbeformen med indholdet er fjernet og åbnes, kan typerne ses stående som tænder i en kam. Typerne kan så brækkes af og færdiggøres i hånden."

Der er modstridende oplysninger om denne maskines skæbne.

Fra mailboksen:

Hej,
Min far har et segl stående hjemme hos sig, monteret på en fod, og det har altid fanget vores interesse. Faktisk i sådan en grad, at jeg nu overvejer at få det tatoveret. Derfor vil jeg rigtig gerne kende historien bag det.

Min tip-tip-tip-oldefar var Frederik August Vilhelm Bagge, som ejede Fr. Bagges Kgl. Hofbogtrykkeri. Vi har en formodning om, at seglet stammer derfra, men vi har haft svært ved at finde noget information om det på nettet.

Jeg har tidligere været i kontakt med Heraldisk Selskab, og de nævnte, at det sandsynligvis kunne være et segl fra bogtrykkerlauget, som Frederik August Vilhelm Bagge var en del af. De anbefalede mig at række ud til jer, da I måske kunne kende mere til seglet og dets historie.

Har I mulighed for at hjælpe med information om seglet?

På forhånd mange tak for jeres hjælp.

Med venlig hilsen
Alexander F. T. Bagge

Vi gav vor utrættelige bibliotekar, Karsten, opgaven med at forske lidt i spørgsmålet. Det viser sig, at vi på biblioteket har et eksemplar af en skriftprøvebog fra Fr. Bagges Kgl. Hofbogtrykkeri.

Se illustration til højre.

Efter vor bedste overbevisning og efter samtale med flere af bogtrykmuseets "aktivister", konkluderer vi, at i kløerne på fuglen er vist en tenakel (manuskriptholder) samt en vinkelhage.

Vinkelhagen er håndsætterens arbejdsredskab til samling af de løse typer fra sættekassen til linjer.

Tenaklen er den holder, hvor manuskriptet fastholdes; ofte forsynet med en klem-anordning, der gjorde, at den kunne fastholdes på kanten af sættekassen.

BESØG PÅ MUSEET

Fortæl din nabo/familie/venner om Bogtrykmuseet Viborg – Vingaards Officin.

Vi ved, at der i mange kredse i befolkningen ingen eller meget lidt viden er om bogtrykmuseet i Viborg.

Har I ikke været på Bogtrykmuseet Viborg på Lundvej 8, så kontakt os.

Vi har mange muligheder for et besøg. Og I får helt sikkert en oplevelse, som vil være helt ny for jer.

Vi har Danmarks største samling af arbejdende maskiner og erfarne brugere.

Prøv at gå ind på vor hjemmeside:

www bogtrykmuseet-viborg.dk

Besøg PÅ BOGTRYKMUSEET

Bogtrykmuseet havde besøg af en skoleklasse fra Aulum kristne Friskole: Elleve elever og nogle voksne.

De havde forinden besøget her været på besøg hos trykkeriet Nørhaven, og ligesom tidligere omtalt her i nyhedsbrevet blev de også opfordret til et besøg på bogtrykmuseet. Hvilket ses her: Glade børn!

Foto: Nils Christensen

Foto: Nils Christensen

Foto: Georg Spanggaard

Foto: Georg Spanggaard

Foto: Georg Spanggaard

Traditionen tro var aktivgruppen på studiebesøg. Denne gang gik besøget til Hornslet, hvor virksomheden LB Stanseforme, blev besøgt. Det blev til nogle gode timer i selskab med en af virksomhedens indehavere, Keld Christensen, der medlevende fortalte om virksomhedens arbejde og hvor aktivgruppen beså de forskellige arbejdsprocesser.

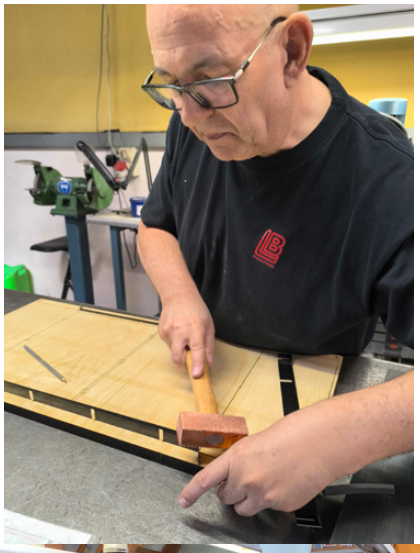

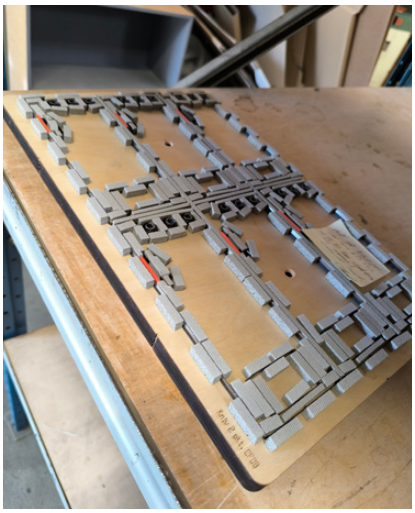

Efter besøget hos LB Stans havde turarrangør, Niels-Jørgen sammen med Georg, planlagt besøg i Knebel Kirke (altertavle af Bjørn Nørregaard), Kalø Hovedgård, Karlsladen og Jagtslottet. Pyha!

En lang dag, der afsluttedes med spisning i Viborg kl. 18.

Sammen med Minibyggerne deler vi lokaler på Lundvej 8. Det indebærer også, at der er nogle ting, vi er fælles om, blandt andet kompressoren, der står i et skur for sig selv.

Afbryderen til anlægget er placeret i et lokale i bogtrykmuseet.

Det er lidt usmart, så derfor har der været lagt nogle gode hoveder i blød for at finde en løsning.

Rent lavpraktisk fandt vor elektriker, Niels-Jørgen, sammen med minibyggerne på denne løsning: Et simpelt snoretræk, så man fra minibyggernes lokale kan tænde og slukke for kompressoren!

Smart – ikke?

Ad nogle omgange har der været problemer med vand i serigrafisk værksted i silobygningen. Det kulminerede med cirka 10 cm vand her en af de sidste dage i maj.

En hurtig henvendelse til Viborg Kommunes vedligeholdelsesafdeling afstedkom besøg af tre flinke medarbejdere, der hurtigt fik fremskaffet en slamsuger, der kunne udbedre problemet.

Bogtrykmuseet takker for hurtig løsning af problemet!

OBS!

Er der nogle blandt nyhedsbrevets læsere, der kunne tænke sig at blive aktiv på Bogtrykmuseet Viborg – Vingaards Officin, skal I endelig ikke holde jer tilbage.

Vi henvender os ikke kun til fagfolk, men alle, også uden teknisk erfaring, er hjertelig velkommen til at deltage i det daglige/ugentlige – eller hvornår man nu synes – arbejde på bogtrykmuseet.

Ses vi? – Det tror jeg, vi gør!